UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XXV. An Crvci Dominicæ debeatur Adoratio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

Visual Library

Quæ quia inter res ſacras ſemper habitæ ſunt; omnino veneratione dignæ recte cenſentur.

IV. Iconoclaſtas etiam horrificæ clades afflixerunt. Nam, teſte Chronico Palmerij anno 741. ſub Leone Iſaurico peſtis Conſtantinopolim exhauſit, hominibus ſupra trecentis millibus ſublatis. Sed iconomachia præierat: Leo item Italiæ exutus eſt imperio, eiuſque ſucceſſores: teſte Zonara.

Rex Arabum Ezides, Hebræo 30. an. regni promittente ſi bellum indixiſſet imaginibus; vix vnum ſuperuixit.

Conſt. Copronymi imperium diris cladibus terræ motuum atterebatur, peſte hominibus nudabatur: cumque vbiq; cruces ſublatæ fuiſſent, ecce pluebat cruces: Pontus inſueto frigore conſtitit ad 100. miliaria glacie craſſa 50. cubitos: quæ ſoluta mœnia domosque euertit Conſtantinopoli: Ipſe Copronymus adhuc viuus ſe flammis inextinguibilibus cremari vociferans perijt.

QVÆSTIO XXV.

An Cruci Dominicæ debeatur adoratio?

HÆRESIARCH. Clavdivs Taurinenſis, ſub annum 800. teſte *Iona l.1.* deteſtabatur Crucem Domini. Itemque Pauliciani, teſte Eutymio *in Panoplia p.2.tit.21.*

Item ſub annum 1130. Petrus Bruis & Henricus, teſte *Cluniacenſi.* Sub idem tempus & Bogomiles. Similiter & VVicleffiſtæ, teſte *Tho. VVald. to.3. tit.20.*

Lvtherani Magdeburgenſes *Cent.4. cap. 4. & 6.*

Calvinvs *Inſt. l.1. c.11. §.7.* Crucis honorem deteſtantur infandè; Ac mendaciis onerant; vt videre eſt in *Mendace Antipap. p.1. q.3.*

Svadent Bogomiles & Petrobruſiani iſtis.

1. Quia crux dolorem & ignominiam attulit Chriſto: ergo deteſtanda eſt.

2. Quia Impius eſt filius, qui patibulum amaret patris.

3. Quia ſi cruces omnes adorandæ, quod Chriſtus in cruce pependit; ergo & ſepulcra; quòd in ſepulcro quieuit; & præſepia, &c. & omnes columnæ, claui. &c. *Imo & aſini*, ait Claudius; *quod aſino vectus eſt Chriſtus.*

4. Quia Chriſti hoſtes gaudebant paſſione Chriſti, oderuntque crucem: ergo qui honorant eam, ſunt hoſtes Chriſti.

5. Wicleffiſtæ, Quia ſi ob contactum Chriſti ſit adoranda; ergo & labia Iudæ, pugnus Malchi. &c. adorandus erit.

6. Centuriatores, Quia ſuperſtitio eſt characteribus tribuere virtutem: ſed Papiſtæ tribuunt figuræ crucis vim pellendi dæmones: ergo ſuperſtitioſi ſunt.

PAPISTA. Solutio iſtorũ facilis eſt.

Ad I. Crucis dolor & ignominia vergit in lętitiã & gloriã, dæmone deuicto.

Ad II. Diſſimile iſtud. Quia iuſtè, meritus, ac inuitus ſuſpẽditur ille: Chriſtus verò inſons, ac libens, quia voluit, ſuſpenſus eſt.

Ad III. Diſparitas talium magna eſt. Nam cruces adoramus, quia veræ Crucis imagines ſunt, Chriſtique crucifixi: præſepia verò, ſepulcra, claui. &c. non ſunt ad exprimenda illa Chriſti.

Ad IV. De ſuo ſcelere gaudebant hoſtes Chriſti; at nos de Chriſti triumpho gaudemus, paſſoque compatimur.

Ad V. Diſparitas talium eſt: ait Th. Wald. to.3. tit.13. c.120. Quia crucem Dominus elegit, amauitq; innocuam: at pugnum percuſſoris, proditoris labia, vt impia, execratus eſt. Et hæc fuerunt inſtrumenta ſceleris; crux vero paſſionis: paſſio a. fuit ſanctiſſima, actio verò paſſionem inferentium nefandiſſima.

 Ad VI.

AD VI. *Signo Crucis*, ait S. Athanaſius lib. de Incarn. *omnia magica compeſcuntur* ſupernaturaliter: quod ſuperſtitioſi characteres non poſſunt. Vide *Bell. li.* 2. *de Sanctis c.* 30. Et meum *Luthero-c. p.* 1. *q.* 82. Et *Antichriſto p.* 1. *q.* 25.

QVÆSTIO XXVI.

An Deus & Sancti rectè colantur TEMPLIS?

HÆRESIARCH. Ariani & Donatiſtæ templa Catholicorum profanabant, deſpoliabant, odio Religionis; non, vt Ethnici, odio Templi aut Nominis Chriſtiani teſte *S. Athan. in apolog.* Theodoreto *l.* 4. *hiſt. c.* 19. 20. *&c.*

MANICHAEI, teſte Aug *l.* 20. *contra Fauſtum. c.* 3. 4. exprobrabant Catholicis templa, aras. &c. quod inſtar Gentilium & Iudæorum.

MASSALIANI item anno 361. §. v. orti, in Conc. Orient. damnati anno 425. teſte **Socrate** *l.* 2. *hiſt.* 33 aras ac templa execrati, in ædibus orandum eſſe docebant: Sicut & Euſtathius.

PETROBRVSIANI ſimiliter ſub annum 1126. Dein Albigenſes; Tum VValdenſes; poſtea Taboritæ. &c. templa deiiſerunt, vt quibus omnia loca ſuis apta cœtibus eſſent profanis.

LVTHERO-CALVINISTÆ admittunt templa; ſed ad Conciones tantum & Sacramenta miniſtranda.

Hinc Magdeburgenſes *Cent.* 4. *c.* 6. multis carpunt ritus Conſecrandi eccleſias: *Cent.* 6. Rodunt ſumptus fabricarum; & quod in Martyrum honorem ponantur.

Ad Orandum fieri oportere negant. Caluiniani eadem reprehendunt.

CALVINVS *in præfat. Inſt.* traducit ornatum templorum: Et *Inſt. l.* 1. *c.* 11. §. 13. Ornatum aſſerit verum Conciones & Sacramenta.

Idem *l.* 3. *c.* 20. §. 30. Erigi concedit templa ad communes preces quidem; nullam tamen ineſſe templo ſanctitatem, vnde preces commendentur.

ANABAPTISTÆ Tranſyluani *in Antitheſibus Chriſti veri & Falſi*, etiam iſtud omne negant templifugæ; ſed ſyluicolæ cœtus nocturnos agunt, vt noui Gnoſtici: Sic & VVicleffiſtæ, & Manichæi.

PAPISTA. Quæ iſtorum argumenta ſint; etiam refutata repete ex meo *Luthero cal. p.* 1. *q.* 83.

S. Scripturæ verò teſtimonia exhibẽtur in *Antichriſto p.* 1. *q.* 26.

I. VERBO DEI & Sacramentis Templa ritè parantur:

1. Vnde cum Gregorio Neocæſar. parum loci eſſet, vbi templum inſtituerat collocare, vicinam rupem precibus remouit, teſte Euſeb. libr. 2. hiſt. c. 25.

2. Ad Res ſacras ſubinde conuenire neceſſe eſt populo; huc igitur loco certo publicoque opus; ſicut & politicis negotiis ſua ſunt deſtinata loca.

II. SACRIFICIIS opus eſt Templo:

1. Cũ ſacrificia non ſine aris patrẽtur; templa autem altarium ſint domus; planè ad ſacrificia requirũtur tẽpla Pulcre Aug. l. 8. Ciuit. c. vlt. *Nos martyribus Templi Sacerdotia, Sacra, & Sacrificia conſtituimus: Quoniam non ipſi, ſed Deus eorum nobis eſt Deus. &c.*

Non autem iſta eſſe ſacrificia Martyrum nouit, qui nouit Vnum, quod Deo illic offertur, Sacrificium Chriſtianorum.

III. ORATIONIBVS Publicis Priuatisque Oratoria aperiuntur.

1. Quia eam cunctis nationibus legem natura inſcriptam factis ipſis declarauit. Vnde Chryſ. hom. 30. contra Anomæos. *Dicis: Orare domi poſſumus. Magno in errore verſaris. Fieri non poteſt, vt domi tam benè ores, quam in Eccleſiis.*

2. Hinc Theodoſius Imp. ait Rufinus l. 2. hiſt. c. 33. *circumibat omnia orationum loca.* Et Auguſtinus epiſt. 109. mul-